

Länsstyrelserna

Komplettering eller yttrande i ärende

Mottagningsbekräftelse

Blankettinformation

Ankomstnummer
1745235765194

Inskickat
2025-04-21 13:55:46

Länsstyrelsen i Kalmar län
391 86 Kalmar

Kontaktuppgifter:

Telefon: 010-223 80 00
E-post: kalmar@lansstyrelsen.se

Formulär

Ange länsstyrelse och diarienummer

Ange länsstyrelse Kalmar län
Ange diarienummer 3681-2025

Bifoga dokument

Du har angivit följande ärende:

Diarienummer 3681-2025
Länsstyrelse Kalmar län
Ärenderubrik Överklagande av Länsstyrelsens beslut 2025-03-21, 9827-2024, Borgholm kommun
Status Handläggning

Bekräfta ärende ☒ Jag bekräftar att det är rätt ärende
Vad vill du skicka in i ditt ärende? ☒ Komplettering (t.ex. om du vill skicka in ytterligare handlingar eller om du blivit ombedd att skicka in en viss handling eller förtydligande) ☐ Yttrande (t.ex. om du getts möjlighet att yttra dig över en underrättelse, förslag på beslut eller ett dokument som skickats in i ärendet) ☐ Svar på remiss (t.ex. för myndigheter eller andra som fått en remiss från Länsstyrelsen där den ombetts att ta ställning till en viss handling, ett förslag eller liknande) ☐ Annat meddelande (t.ex. ett svar på en intresseanmälan eller för att skicka in ett annat meddelande i ärendet) ☐ Uppdaterade kontaktuppgifter (t.ex. en e-postadress eller ett personnummer som saknas i ärendet)
Komplettering I vår överklagan från 250416 skriver vi att vi vill komplettera ärendet. Detta gör vi i och med denna textfil. Yrkanden är helt desamma som i tidigare inskickad version. Grunden för argumenten likaså men de är strukturerade och redigerade på ett sätt som vi hoppas ska vara tydligare.

Kontaktuppgifter

<i>Ange avsändare</i> ☒ Privatperson ☐ Juridisk person (bolag, förening, myndighet, stiftelse) ☐ Enskild firma
<i>För- och efternamn</i> Nina Rådström
<i>E-post</i> nina919401@gmail.com
<i>Postadress</i> Restadsvägen 10
<i>Postnummer</i> 167 33
<i>Postort</i> Bromma
<i>Telefonnummer</i> 0707529551
<i>Land</i> Sverige

Filuppladdning

Typ av dokument	
Fotografi	
Typ av dokument	
Fullmakt	
Typ av dokument	
Karta	
Typ av dokument	
Komplettering av handling	
Överklagan_Länsstyrelsen_ersättning_för_text_i_ärende_med_diarienummer_3681.2025_-_250421.pdf	196.43 kB
Typ av dokument	
Ritning	

Anvisningar

Bifoga dokument

Välj vad du vill skicka in i ärendet. Du kan också bifoga ett eller flera dokument. Dokumenten måste vara i filformat PDF, TIF/TIFF, JPG/JPEG, XLSX, eller DOC/DOCX.

Om du väljer att skriva ett meddelande direkt i formuläret kan du skriva maximalt 3000 tecken.

Länsstyrelsen Kalmar Län

250421

Nedanstående skrivning ersätter inlämnat ärende 3681-2025, inskickat 250416 via e-post till kalmar@lansstyrelsen.se

Yrkanden är helt desamma som i tidigare inskickad version. Grunden för argumenten likaså men de är strukturerade och redigerade på ett sätt som vi hoppas ska vara tydligare.

Överklagande av beslut om dispens för vägbeläggning inom Horns kungsgårds naturreservat med diarienummer 9827-2024

Inledning

Härmed överklagas Länsstyrelsen Kalmar läns beslut den 31 mars 2025 (dnr 9827-2024) att bevilja dispens från naturreservatsföreskrifterna för att asfaltera en väg inom Horns kungsgårds naturreservat. Klaganden är medlemmar i Fornbods samfällighetsförening som förvaltar den aktuella vägen inom Horns Kungsgårds naturreservat i Borgholms kommun.

Beslutet som överklagas medger att vägen får hårdbeläggas med IMT 40 (indränkt makadam med bitumen som bindemedel) på en sträcka inom naturreservatet, under vissa villkor.

Yrkande

1. *Klaganden yrkar i första hand att Mark- och miljödomstolen med ändring av Länsstyrelsen beslut avslår samfällighetsföreningens ansökan om dispens.*
2. *Klaganden yrkar i andra hand att Länsstyrelsens beslut återförvisas till Länsstyrelsen för en fördjupad och förnyad prövning.*
3. *Klaganden begär att Mark- och miljödomstolen omedelbart inhiberar Länsstyrelsens dispensbeslut under överklagandets prövning så att åtgärden inte vidtas innan lagligheten slutligt har prövats.*

Nedan följer argument för ovanstående yrkanden.

I. Grunder för avslag (sakliga skäl)

Avsaknad av särskilda skäl för dispens: Enligt 7 kap. miljöbalken får dispens från ett naturreservats föreskrifter endast ges om det finns särskilda skäl och om åtgärden inte strider mot syftet med reservatet. I detta fall föreligger inga sådana särskilda skäl.

Dom från Växjö tingsrätt mål nr F 1129-21 säger att en myndighet ska motivera sitt beslut. I Länsstyrelsens beslut finns motiv men de är huvudsakligen allmänna bekvämlighetsskäl – minskad dammbildning och lättare vägunderhåll – men enligt Naturvårdsverkets vägledning uppfyller inte sådana omständigheter lagens krav på särskilda skäl för dispens. Att en grusväg dammar eller kräver underhåll är förväntat och normalt, och utgör inte skäl som kan motivera ingrepp i ett skyddat områdes värden. Detta kan även lösas inom ramen för fortsatt grusvägsskötsel.

Länsstyrelsen har inte gjort någon egen prövning av åtgärdens påverkan på Natura 2000-värden (se under punkt 2). De har själva bedömt att verksamheten inte strider mot reservatsföreskrifterna eller strandskyddet. De uppmanar verksamhetsutövaren att använda försiktighetsprincipen utan att själva använda den när de ger dispens för strandskyddet utan att motivera det mer ingående. Länsstyrelsen bedömer att strandskyddets intressen inte kommer ta skada, man bedömer att åtgärden inte kommer

skada växt- och djurliv. Med hänvisning till mål nr M 1875-24, MMD i Vänersborg kan även viss exploatering ändå påverka.

Kulturhistoriskt värde och bevarandeintresse: Den aktuella vägen är av Länsstyrelsen utpekad som ett kulturarv med högsta bevarandevärde. Vägen och dess miljö ingår i ett odlingslandskap och en kulturmiljö som ska skyddas. Enligt Länsstyrelsens egna riktlinjer för området ska vägen bevaras som grusväg för att bibehålla sitt kulturhistoriska särdrag. Att belägga vägen med asfalt eller annat hårdgjort material skulle direkt motverka detta bevarandesyfte och skada det kulturhistoriska värdet som knyts till en traditionell grusvägsmiljö.

Länsstyrelsen hänvisar till att vägens återställande till ursprunglig *bredd och sträckning* är positivt ur kulturmiljösynpunkt. Dock finns inga uppgifter om ursprunglig bredd dokumenterad annat än i lantmäteriförrättningen från 1938 då vägområdet angavs vara 10 m (före nuvarande anläggningsbeslut från 1976 där ingen bredd är fastlagd). Klaganden understryker att vägen går att smalna av inom befintligt vägområde utan att belägga den.

Oåterkalleligt ingrepp i natur- och kulturmiljön: En fast beläggning av vägen riskerar att medföra ökad trafikmängd och högre hastigheter på sträckan. Det vore ett oåterkalleligt ingrepp i naturreservatets karaktär. Den ursprungliga vägens utseende och känsla – som en del av landskapets historiska patina – går förlorade om vägen asfalteras. Skadorna på den genuina natur- och kulturmiljön kan inte heller utan vidare återställas om dispensen utnyttjas, vilket strider mot långsiktiga bevarandemål för området.

Miljöproblem: I beslutet står att återvunnen asfaltsbeläggning ej får användas eftersom den kan innehålla bitumen. Samtidigt ger Länsstyrelsen klartecken att belägga vägen med IMT som har bitumen som bindemedel. Det är förvirrande. Bitumen innehåller (enligt tillverkarens säkerhetsblad) ekotoxiska ämnen, som kan ha skadliga verkningar på vattenlevande organismer. Produkten innehåller ämnen som kan ge oönskade långtidsverkningar i vattenmiljön p.g.a. nedbrytningssvårigheter. Samtidigt anser Länsstyrelsen att verksamheten är förenligt med Miljöbalken och har uppgett att bitumen ej kommer ge utfällningar i grundvattnet men det finns ingen prövning som visar det. Det kan inte uteslutas att beläggningen av vägen på ett negativt sätt, direkt eller indirekt, kan påverka naturtyper eller arter i området. Om Länsstyrelsen anser att vägen bör beläggas skulle de istället kunna fatta beslut om att en miljövänlig beläggning ska användas.

Trafiksäkerhetsproblem: Om vägen beläggs enligt beslut om dispens kommer den vara 3,5 meter bred och sakna formella mötesplatser. Mötande fordon får inte plats att passera varandra utan att delvis köra ut vid sidan av den hårdgjorda vägbanan. Den kringliggande marken är dock skyddad naturreservatsmark där biltrafik utanför själva vägen är förbjuden enligt reservatets föreskrifter och terrängkörningslagen. En beläggning skulle därmed sannolikt leda till otillåten körning ut i terrängen, med risk för skador på känslig natur och arter. Dessutom innebär en smal asfalterad väg utan vägrenar eller mötesplatser en klar trafiksäkerhetsrisk. Fordon riskerar att kollidera eller köra av vägen när de tvingas tränga sig förbi varandra. Detta är särskilt bekymmersamt med tanke på att vägen används av bland annat hemtjänst, tunga transporter (t.ex. för stenbrottsnäringen) samt intensifieras av sommarsäsongens turisttrafik med breda husbilar och husvagnar. Vägverkets riktlinjer säger att vägar som anläggs och är under 5 m breda ska förses med mötesplatser med ungefär 200 m mellanrum. Att belägga allt för smalt kan få konsekvenser över tid att fler ytor lättare kan exploateras och att detta ska vägas in i bedömningen om en åtgärd kan tillåtas eller ej. Ett exempel på det är mål nr M 1875-24, MMD i Vänersborg. Den prövning som är gjord är enligt reservatsföreskrifter och strandskydd

II. Brister i handläggningen (formella skäl)

Underlåtenhet att redovisa och bemöta yttranden: Länsstyrelsen har i det överklagade beslutet inte redovisat vilka yttranden från sakägare och remissinstanser som inkommit under ärendets gång, än mindre bemött de synpunkter som framförts. Detta strider mot grundläggande förvaltningsrättsliga principer och kraven i förvaltningslagen på motiverade beslut. Myndigheten ska i beslutsskäl åtminstone kort redogöra för hur relevanta invändningar har beaktats eller varför de eventuellt har avfärdats. Bland annat har synpunkter framförts med bäring på Länsstyrelsen motiv om att vägens underhåll skulle bli enklare. Med beslutad beläggning (utan mötesplatser, nytt bärlager, förbättrad dränering mm) finns anledning att tro att underhållet på sikt istället för enklare blir både svårare och dyrare än vad som presenterats. I beslutet står också att berörda markägare behöver ge sitt godkännande innan beläggning kan ske men Länsstyrelsen uppger inte vilka dessa markägare är. Av Länsstyrelsens beslut i detta ärende framgår inte alls hur de inkomna kritiska synpunkterna vägts in, vilket gör beslutets laglighet och riktighet svår att kontrollera.

Bristande Natura 2000-prövning: Länsstyrelsen har inte gjort någon egen prövning av åtgärdens påverkan på Natura 2000-värden, trots att Horns kungsgårds naturreservat är klassat som Natura 2000-område. Istället tar Länsstyrelsen avstånd från frågan och överlåter åt sökanden själv att avgöra om ett Natura 2000-tillstånd behövs för vägåtgärden. Detta förfaringssätt strider mot både miljöbalkens bestämmelser och Naturvårdsverkets vägledning. Det är Länsstyrelsens ansvar som beslutande myndighet att utreda och säkerställa att ingen betydande påverkan på eventuella Natura 2000-områden sker. Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd ska ett eventuellt Natura 2000-tillstånd vara prövat och klart innan dispens från reservatsföreskrifter medges. Genom att inte självständigt utreda frågan om Natura 2000-tillstånd kan Länsstyrelsen ha missat en avgörande aspekt av ärendet, vilket utgör ett allvarligt handläggningsfel. Som förvaltare av Sveriges Natura 2000-områden och tillsynsmyndighet över art- och områdesskydd skulle det kunna argumenteras att en rättssäker bedömning som uppfyller Länsstyrelsens krav om service 6§, tillgänglighet 7§, utredning 23§, kommunikation 25§ och motivering 32§ enligt förvaltningslagen (2017:900) hade tagit en tydligare ställning i frågan om behov av tillståndsansökan enligt 7 kap 28 a § miljöbalken.

Jäv och bristande opartiskhet: Under ärendets beredning har **Länsstyrelsens handläggare haft tät kontakt med den ansökande samfällighetsföreningen**, men samtidigt har andra berörda (däribland klaganden) nekats information om vem som handlagt ärendet hos myndigheten. Denna brist på insyn och transparens skapar ett intryck av partiskhet. Förvaltningslagen kräver att myndigheters handläggning ska ske opartiskt och sakligt, samt att alla parter behandlas likvärdigt. Genom att inte öppet redovisa handläggarens identitet eller kommunicera med samtliga parter på ett jämställt sätt har Länsstyrelsen rubbat förtroendet för ärendets opartiska behandling. Det väcker misstanke om jäv eller åtminstone en förutfattad mening till förmån för sökanden, vilket inte är acceptabelt i offentlig myndighetsutövning. Länsstyrelsen sitter även på flera stolar i denna fråga. De prövar dispens samtidigt som de är Naturvårdsverkets lokala handläggare och därmed markägare (100 procent vissa delar av vägen, 70 procent resten) de är också delägare i samfälligheten.

Bristande medlemsförankring: Ansökan om dispens saknar förankring bland samtliga berörda fastighetsägare i vägsamfälligheten. Föreningen är tudelad i frågan och har varit i många år. Fram till i somras har de som velat behålla grusvägen varit i majoritet. I somras "vann" beläggningsalternativet för första gången men majoriteten är inte stor. Den andelsförteckning som röstningen utgått från överensstämmer heller inte med verkligheten, fastigheter saknas och flera fastigheter har felaktiga andelstal. En ny anläggningsförrättning hade gett föreningen svar på om Lantmäteriet godkänner beläggning inom området samt gett föreningen en fullständigt uppdaterad andelsförteckning. När man fattar beslut om en så viktig fråga behöver varje enskild medlem veta vad det innebär just för mig, nu finns risk att flera medlemmars andelstal, och med det kostnader, ändras i efterhand.

En tidigare styrelse försökte också i augusti 2024 komplettera den tidigare dispensen med mötesplatser, förbättring av vägens hållbarhet och dränering genom nytt bärlager och fler vägtrummor mm. Detta drogs tillbaka av nuvarande styrelse och en ny ansökan utan detta lämnades

in i november. En betydande minoritet har alltså motsatt sig de planer för beläggning som nuvarande styrelse ansökt om, vilket framgått både av inlämnade yttranden och av att saken föranlett rättsliga tvister internt i föreningen. Det aktuella dispensbeslutet grundar sig formellt på en ansökan från Fornbods samfällighetsförening, men i praktiken initierades och drevs ansökan (som den såg ut 2018 och som den ser ut nu) av enskilda personer utan att ett brett medlemsmandat förelåg vid tiden för ansökan. Även om detta huvudsakligen är en intern föreningsangelägenhet, anser klaganden att det belyser bristen på allmän acceptans för åtgärden och att det borde föranleda särskild försiktighet vid beslut. Länsstyrelsen hade kunnat återremittera ansökan till föreningen med önskemål om att inom ramen för befintlig grusvägsskötsel åtgärda det som nu ligger som motiv för att belägga vägen.

Sammanfattningsvis anser klaganden att det saknas förutsättningar för den meddelade dispensen och att handläggningen av ärendet har varit behäftad med allvarliga brister. De skäl som anförts för dispens är otillräckliga och väger lätt i förhållande till naturreservatets skyddsintresse, särskilt med tanke på vägens unika kultur- och naturvärden. Dessutom har Länsstyrelsen åsidosatt viktiga procedurregler, vilket gör att beslutet inte kan anses rättsäkert. På grund av dessa omständigheter bör beslutet upphävas. Klaganden yrkar därför att Mark- och miljödomstolen i första hand undanröjer Länsstyrelsens beslut och avslår ansökan om dispens, alternativt i andra hand återförvisar ärendet för ny prövning. Till dess att slutligt avgörande föreligger bör domstolen meddela inhibition, för att förhindra att irreparabla skador uppstår i naturreservatet.

Alex Horn af Rantzien; Borgholm Alvedsjö 1:3, Borgholm Horn 1:7, Borgholm Horn 1:32, Borgholm Horn 1:41

Nina Rådström, Borgholm Horn 1:119

Ingela Rådström Muller, Borgholm Horn 1:119

Adriaan Muller, Borgholm Horn 1:119

Erik Holmedal, Borgholm Horn 1:8

Göran Johansson, Borgholm Horn 1:86

Robert Engström, Borgholm Horn 1:162

Pernilla Brånhammar, Borgholm Horn 1:162

Antonia Engström, Borgholm Horn 1:162

Emilia Engström, Borgholm Horn 1:162

Olle Engström, Borgholm Horn 1:162

Åsa Elgqvist Lundgren, Borgholm Horn 1:5, Borgholm Horn 1:37, Borgholm Horn 1:133

Jörgen Elgqvist, Borgholm Horn 1:5, Borgholm Horn 1:37, Borgholm Horn 1:133

Håkan Fogelfors, Borgholm Horn 1:55